

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ)**

DISCIPLINA DE EXAMEN:

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII,
LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ, MATEMATICĂ,
METODICA PREDĂRII ACESTORA,
PEDAGOGIE ȘCOLARĂ ȘI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE A EDUCAȚIEI**

PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu limba de predare rromani sau română, care s-au înscris și vor susține examenul de definitivare în învățământ.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc și ale celui cu predarea în limba maternă rromani sau a disciplinelor de limba, istoria și tradițiile rromilor cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru examenul național de definitivare în învățământ a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba română sau cu predarea în limba maternă rromani sau a disciplinelor de limba, istoria și tradițiile rromilor vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Ea este structurată pe trei secțiuni:

- *secțiunea 1 – discipline de specialitate* (Limba și literatura rromani, Limba și literatura română și universală pentru copii și Matematică);
- *secțiunea 2 – metodică predării disciplinelor de specialitate* (Metodica predării limbii și literaturii rromani, Metodica predării limbii și literaturii române, cât și Metodica predării matematicii);
- *secțiunea 3 – pedagogie școlară și elemente de psihologie a educației.*

COMPETENȚE GENERALE

- **competențe în specialitate la: *Limba și literatura rromani, Limba și literatura română și universală pentru copii și Matematică:***
  1. de a utiliza adecvat conținutul științific propriu disciplinelor de examen;
  2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științific, valorizând valențele formative;
  3. de a integra conținuturile de specialitate în contextul altor științe, argumentând și promovând strategii activ – participative de învățare;
  4. de a produce corelații inter-/ intradisciplinare, prin utilizarea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală, stimulând creativitatea și inovația în plan profesional.
- **competențe didactico-metodologice aferente predării la ciclul primar a disciplinelor *Limba și literatura rromani, Limba și literatura română și Matematică:***
  1. de a prelucra conținuturile științifice specifice disciplinelor de examen, prin aplicarea în situații educaționale variate, specifice învățământului primar;
  2. de a valorifica conținuturile metodicilor de specialitate, în vederea formării la elevi a competențelor cheie și transversale;
  3. de a realiza conexiuni intra-/ interdisciplinare, în contexte educaționale specifice învățământului primar;
  4. de a opera cu conținuturile metodicilor de specialitate pentru luarea unor decizii care să conducă la reglarea (dezvoltarea/ ameliorarea) componentelor procesului instructiv – educativ.
- **competențe psihopedagogice**
  1. de a utiliza adecvat conceptele de bază ale disciplinelor psihopedagogice;
  2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științelor educației/ psihologiei școlarului mic;
  3. de a realiza conexiuni între achizițiile dobândite prin studiul disciplinelor psihopedagogice și domeniile de specialitate;
  4. de a opera cu conceptele specifice științelor psihopedagogice pentru explicarea, interpretarea și argumentarea unor fapte, evenimente, procese educaționale.

Competențele specifice ce derivă din competențele generale vor fi prezentate în cadrul fiecărei secțiuni a programei.

Programa generală este structurată pe 3 secțiuni, corelate cu structura subiectului la proba scrisă:

- **secțiunea 1 – discipline de specialitate** (Limba și literatura rromani, Limba și literatura română și universală pentru copii și Matematică);

- **secțiunea 2** – *metodica predării disciplinelor de specialitate* (Metodica predării limbii și literaturii rromani, Metodica predării limbii și literaturii române, cât și Metodica predării matematicii);
- **secțiunea 3** – *pedagogie școlară și elemente de psihologie a educației*

SECȚIUNEA 1 – DISCIPLINE DE SPECIALITATE
(**I. LIMBA ȘI LITERATURA RRROMANI, II. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII ȘI III. MATEMATICĂ**);

I. LIMBA ȘI LITERATURA RRROMANI

A. COMPETENȚE SPECIFICE:

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- 1.2. identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- 1.3. identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic;
- 1.4. identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul liric;
- 2.1. utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexicosemantice, compatibile cu situația de comunicare;
- 2.2. utilizarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- 3.1. elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- 3.2. utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- 4.1. utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- 4.2. identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/ intradisciplinare.

B. TEMATICA

I. Limba rromani

1. Limba rromani comună și teoria straturilor dialectale de evoluție istorică

Limba rromani comună. Teoria celor trei straturi dialectale rrome de evoluție istorică. Dialectele rrome din spațiul geografic românesc și relația lor cu cele trei straturi dialectale rrome: *Stratul I* (dialectul rromilor “ursari”, “spoitori” și “carpatici”), *Stratul II – III* (dialectul rromilor “căldărari”, “geambași”, “lovări”). Analizarea la prima vedere a unui text dialectal rrom (căldărăresc, spoitoresc, ursăresc, carpatic – din România – sau a unui text dialectal provenit dintr-un alt spațiu geografic) din perspectiva caracteristicilor grafice/ redacționale fonetice, lexicale, morfologice și sintactice.

2. Fonetica și fonologie

Sistemul vocalic și consonantic al limbii rromani. *Transformări* (accidente, alterări) *fonetice*: afereza, anaptixa/ epenteza, apocopa, asimilarea, asurzirea (afonizarea), contragerea, dobândirea atipică a aspirației, eliziunea, haplologia, metateza, paragoga, pierderea aspirației, proteza, sincopa ș.a. Trecerea lui *v* în semiconsoana *w* și efectele sale. Trecerea grupurilor *-vn-* și *-pn-* în *-mn-/ -m-* și efectele sale. Trecerea, în dialectul rromilor căldărari, a vocalei *-i-* în varianta fonetică *-i-*, respectiv, trecerea lui *-e-* în *-ë-*. Opozițiile *čh/ ś* și *ʒ/ ž*. Valorile semantice ale vocalelor *a* și *o* în dihotomia “apropiere/ depărtare”. Alfabetul oficial al limbii rromani. Valorile literelor postpoziționale *-q-*, *-θ-* și *-ç-*. Diftongii.

3. Vocabular

Vocabularul fundamental și masa vocabularului. Sensul propriu și sensul figurat. Relații semantice între cuvinte (sinonime, antonime, omonime). *Structura lexicală a limbii rromani comune*. Lexicul rrom: *indian*, *prebalcanic* (elemente afgane, persane, armenesti, osete, gruzine, kurde etc.), *balcanic* (elemente turcești, grecești, sud-slave/ bulgărești și sârbești/ românești), *neologic*. Elemente rrome cu origine necunoscută în limba rromani comună. *Modalități de îmbogățire a lexicului limbii rromani comune* (1. mijloacele interne de îmbogățire (derivarea – cu sufixe și prefixe - și compunerea); 2. mijloacele externe de îmbogățire: împrumuturile și calcul lingvistic). Rolul sufixelor –pen /-mos, -ar/-ăr-, -lin, -no, -utno, -(v)alo, -utro, -isar-/ -izel ș.a. Perspectiva creațiilor independente în limba rromani. Principiile moderne de lexicalizare a limbii rromani. *Lexicografie*. Tehnica de redactare lexicografică utilizată în elaborarea glosarelor, lexicoanelor, vocabularelor și a dicționarilor rrome.

4. Morfologie Obiectul morfologiei. 1. Părțile de vorbire *flexibile*: *articolul* (hotărât și nehotărât), *substantivul*: tipuri de substantive; *articolul*; *adjectivul*: tipuri de adjective; *pronumele*: tipuri de pronume; *numeral*: tipuri de numere; *verbul*: conjugarea verbului rrom (moduri, timpuri, persoane, număr), conjugarea verbelor împrumutate, ce conțin suf. - isar-; verbe tematice și atematice. 2. Părți de vorbire *parțial flexibile*: *adverbul*; 3. Părți de vorbire *neflexibile*: *postpoziția*, *prepoziția*, *conjunția*, *interjecția*.

5. Sintaxă

Părțile de propoziție: subiectul, predicatul, atributul, complementul, elementul predicativ suplimentar. Sintagma. Propoziția: tipologia propozițiilor neîncadrate; tipologia propozițiilor încadrate în frază: subordonate necircumstanțiale; subordonate circumstanțiale. Fraza: tipuri de fraze.

II. Literatura rromani

A. Cultura rromani tradițională și folclorul rrom

1. *Conceptele fundamentale* și analiza acestora: societate, comunitate, grup, etnie, stat, națiune, minoritate națională, prejudecată, etichetare, stereotip, distanță socială, excludere socială, discriminare, rasism, politică pozitivă/măsură afirmativă, capital uman, capital simbolic, identitate, imagine socială, imagine de sine, stimă de sine, stigmat social, asimilare/aculturație, separare, segregare, integrare socială, incluziune socială, interculturalitate, multiculturalism, transculturalitate, incluziune etno-educatională, autonomie culturală, federalism cultural, globalizare, localism etc.

2. Rădăcinile culturale ale rromilor: cultură și civilizație veche indiană: *Cadrul istorico-geografic de formare a civilizației vechi indiene și date generale despre India*. Lecțiile Indiei. *India predravidiană și India dravidiană*. *India ariană*. Realitățile culturale și lingvistice din vechea Indie - locul de obârșie a proto-rromilor. *India vedică*. *De la India vedică la India brahmanică*. *India upanișadică*. *India hinduistă*. *India buddhistă*. *India jainistă*. *India epopeilor*. *India clasică*. Rromii și limba rromani în context indian. Originea poporului rrom - *realitate și legendă (Kanauj)*. Teorii privind exodul proto - rromilor din spațiul vechi indian. Drumul proto-rromilor spre Europa (*dovezi lingvistice, repere istorico-geografice, argumente etnologice etc.*). Cultura tradițională indiană și cultura tradițională rromă – *moșteniri culturale*.

3. *Determinări istorice ale identității rromilor din România: sclavia, Dezrobirea, perioada interbelică și începuturile mișcării rromilor, Holocaustul/O Samudaripen, rromii în perioada regimului socialist, rromii în prezent, perspective de viitor*: rromii ca cetățeni, grup social vulnerabil, minoritate națională, națiune non-teritorială.

4. *Cultura materială a rromilor - meșteșug și reprezentare*: Coordonate istorice și premise metodologice ale heteroidentificării. Prelucrarea metalelor. Prelucrarea lemnului. *Meserii pierdute*: Prelucrarea osului. Prelucrarea pieilor de animale. *Între emblematic și stigmatizant*: Lăutăria. Magia.

5. *Identitatea spirituală a rromilor: Nomadismul* – model cultural și strategie de supraviețuire: fond psihologic și practică socială. Nomadism și sedentarism. Semnificații de fond cutumiar. Perspective istorice asupra migrației. Migrația rromilor - fenomen contemporan. *Familia extinsă* – model de auto-identificare. Politețea rituală. *Tipologii și structuri conceptuale ale dinamicii înrudirii*. *Dreptul cutumiar*: divanul, *kris rromani*: judecata de pace, formele de control și sancțiune socială/divină. *Obiceiurile din ciclul familial sau riturile de trecere* (generalități, structuri magico-ritualice): nașterea, nunta, moartea. *Limbaje rituale premaritale și nupțiale*. *Rromanipen-ul* și mistică purității. *Nașterea, copilul și treptele inițiatice*. Modele educaționale de referință. *Imagini ale morții și cutume funerare*. *Elemente de magie și astrologie*. *Complexele rituale/sărbători din ciclul calendaristic*: a) specifice rromilor (legarea ploilor, Joia Verde, Herdelezi/Gurbanul/Păștele spoitoresc); b) la care actanții sunt rromi (Vasilca, Paparudele); c) comune cu nerromii, dar cu elemente specifice (Anul Nou, Crăciunul, Lăsata Secului, Păștele etc.). *Modele de gândire*: spațiu și timp, dualism, asimilare și delimitare față de valorile religioase; credințe și mituri; complexe și practici magico-ritualice și relația cu supranaturalul; conturarea unui posibil sistem axiologic (forme, valori, factori determinanți). *Elemente de port tradițional* (diferențieri pe subgrupuri). *Tipuri de relații intra- și extra-comunitare*. *Pattern-uri* care formează imaginile autoreferențiale. *Modele de viață comunitară* în zone compacte și mixte în mediul rural și urban. *Conservare și evoluție*: mutații și factori determinanți.

6. *Folclorul rrom*: Tipologie – specii folclorice: *folclor ritual (legat de riturile de trecere)*: cântecul/orația de nuntă, strigătura de nuntă, cântecul de leagăn, bocetul; *legat de sărbătorile calendaristice*: colinda, cântecele de Anul Nou: capra, ursul; *legat de magia reparatorie*: cântecul de legare a ploii, cântecul Paparudei sau *atributivă*: descântecul, zicerile de Herdelezi/ Gurban/ Păștele spoitoresc, cântecul Vasilcăi) și *folclor neritual* (miturile, basmul, povestirea, balada, cântecul liric, ghicitorile, zestrea paremiologică: proverbe, zicători). Folcloristica rromă (Constantin Bățălan). *Analiza textului folcloric rrom*.

B. Literatura rromani cultă

1. *Literatura rromani în context internațional: Literatura rromilor în fosta URSS și în statele apărute după destrămarea acesteia* (Rusia, Bielorusia, Ucraina, Moldova și Letonia). *Literatura rromilor în fosta Iugoslavie și în statele succesoare ei* (Macedonia, Serbia și Muntenegru, Bosnia - Herțegovina, Croația, Slovenia). *Literatura rromilor în: Bulgaria, România, Ungaria, Cehia și Slovacia, Polonia, Austria, Germania, Elveția, Italia, Franța, Spania, Marea Britanie, Suedia și Finlanda*. Experiența teatrelor rrome "Romen" (URSS), "Phralipen" și TKO (Macedonia, ulterior Germania).

2. *Exemplificări din creațiile autorilor rromi din diferite țări*: O Dragano le Trumpesqo - Jevremović (*Austria*), Jorge Bernal (*Argentina*), Vejo Baltzar (*Finlanda*), Mateo Maximoff, Dragana Stefanović (*Franța*), Santino Spinelli (*Italia*), Rajko Djurić (Iugoslavia, Germania, Serbia), Kujtim Pačaku (Kosovo), Slobodan Brebeski, Bairam Haliti (Serbia), Leksa Manuš (*Letonia*), Eslam Drudak, Dizoran Zekir (*Macedonia*), Donald Kenrick, Gratan Puxon (*Marea Britanie*), Galjus Orhan (*Olanda*), Bronisława Weis = Papuša, St. Stankievicz = Stahiro (*Polonia*), E. Cervenaková, Tera Fabianová, Bartolomej Daniel (*Republica Cehă*), Dezider Banga, A. Horvatová (*Republica Slovacă*), Al. Pankov, Nina Vinkova, Romka Demeter (*Rusia*), Katarina Taikon (*Suedia*), Bari Károly, Daróczi Choli Jóysi (*Ungaria*).

3. *Literatura rromani și despre rromii din România. Scriitori români care au scris despre rromi*: Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu, Cezar Bolliac, Mihail Sadoveanu, Ion Agârbiceanu, Zaharia Stancu, Mircea Eliade, Vasile Voiculescu, Eugen Barbu etc. *Scriitorii rromi și creația lor*: Gh. Păun-Ialomițeanu, Luminița Mihai Cioabă, Alexandru Ruja-Gribussy, Irina Gabor-Zrinyi, Ștefan Fuli, Gelu Măgureanu, Mircea Lăcătuș, Delia Grigore, Valerică Stănescu etc.

C. BIBLIOGRAFIE

I. Limba rromani

- Sarău, Gheorghe 2009, *Struktüre rromane čhibăqe. Structuri ale limbii rromani*, București: Editura Universității din București, 172 p.
- Sarău, Gheorghe 2004, *Rromani leksikologîa (Lexicologie rromă)*, București: Editura Universității din București, 138 p.
- Sarău, Gheorghe 2002, *Limba rromani (Morfologie și sintaxă)*, București: Universitatea București, CREDIS, 232 p.
- Sarău, Gheorghe 2002, *Stilistika limbii rromani în texte (Antologie de traduceri și redactări). I stilistika e rromane čhibăqi teksturenthe (Amboldimatenqi aj redakcienqi antolôgia)*, București: Universitatea București, Editura CREDIS, 152 p. + 142 p. = 294 p. [curs bilingv destinat studenților rromi de la secția de învățământ deschis la distanță – institutori – profesori de limba rromani“; v. și www.edu.ro
- Sarău, Gheorghe 2008, *Curs practic de limba rromani pentru toți*, București: Sigma [Colecția „Biblioteca rromă, nr. 8], 208 p., cu CD și cheia exercițiilor.
- Sarău, Gheorghe 2008, *Rromii. Incursiune în istoria și limba lor*, București: Editura Sigma, 206 p. [Colecția Biblioteca Rromă, nr. 7].
- Sarău, Gheorghe 2001, *Rromii și limba rromani în context indian*, în cursul universitar "Mircea Itu și Julieta Badiu: *Cultură și civilizație indiană* ", București: CREDIS, p. 127 - 146 [capitol preluat, în adaptare, din lucrarea: Gheorghe Sarău, *Rromii, India și limba rromani* (București: Kriterion, 1998).

*** **Manualele** de *Limba și literatura rromani pentru clasele I-IV și pentru cl. V-X, editate în perioada 2005- 2015:*

- Sarău, Gheorghe; Cordovan, Ionel; Stănescu, Camelia 2015, *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa I*. I rromani čhib thaj i literatūra vaš i jekhto klăsa, București: Editura Sigma, P I + P II și variantă electronică.
- Sarău, Gheorghe 2005, *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa I*. I rromani čhib thaj i literatūra vaš i jekhto klăsa, București: Editura Sigma, 64 p. [reeditări anuale, stereotipe].
- Sarău, Gheorghe și Stănescu, Camelia 2005, *Limba și literatura rromani: manual pentru clasa a II-a*. I rromani čhib thaj i literatūra vaš i dujto klăsa, București: Editura Sigma, 64 p. [reeditări anuale, stereotipe].
- Mărcuș, Olga 2005, *Limba și literatura rromani. Manual clasa a II-a*. I rromani čhib vaš o dujto bers, București: Editura Es Print '98, 64 p. [Redactor și referent pentru limba rromani: Gheorghe Sarău].
- Sarău, Gheorghe 2005, *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a III-a*. I rromani čhib thaj i literatūra vaš i trinto klăsa, București: Editura Sigma, 104 p. [reeditări anuale, stereotipe].
- Nuică, Elena, Duroi, Ionica; Stoica, Mantu 2006, *I rromani čhib thaj literatūra vaš i IV-to klăsa. Manual de limba și literatura rromani pentru clasa a IV-a*, București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 160 p. [Redactor și referent pentru limba rromani: Gheorghe Sarău].
- Sarău, Gheorghe 2006, *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a IV-a*. I rromani čhib thaj i literatūra (vaš i štarto klăsa), București: Editura Sigma, 104 p. [reeditări anuale, stereotipe].
- Gheorghe Sarău 2007, *Limba și literatura rromani pentru anul V de studiu. I rromani čhib thaj i literatūra vaš o panžo siklövipnasqo bers*, București: Editura Alpha MDN, 118 p. Finanțator: Reprezentanța UNICEF în România.
- Ionel Cordovan și Palfi Noemi 2008, *Manual de limba și literatura rromani, clasa a VI-a*, București: Editura Vanemonde, 104 p. [referent și redactor pentru limba rromani: Gheorghe Sarău]. Finanțator: Reprezentanța UNICEF în România.
- Moise Gabriela, Marius Căldăraru, Gheorghe Sarău 2008, *Manual de limba și literatura rromani, clasa a VII-a*, București: Editura Vanemonde, 104 p. Finanțator: Reprezentanța UNICEF în România.
- Jupiter Borcoi, Gheorghe Sarău, Nicolae Pandelică, 2009, *Manual de limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, București: Editura Vanemonde, 114 p. Finanțator: Reprezentanța UNICEF în România.
- Sarău, Gheorghe 2006, *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a IX-a*. I rromani čhib thaj i literatūra (vaš i enăto klăsa), București: Editura Sigma, 200 p. [reeditări anuale, stereotipe].
- Sarău, Gheorghe; Cordova, Ionel 2011, *I rromani čhib thaj i literatūra vaš o dešto siklövipnasqo bers*. Limba și literatura rromani. Manual pentru anul X de studiu, București: Vanemonde, 116 p. [Finanțator: Reprezentanța UNICEF în România].

*** Dictionare

- Sarău, Gheorghe 2012, *Dicționar român-rrom*. Colecția „Biblioteca rromă” – nr. 9, București: Editura Sigma, 288 p.
- Sarău, Gheorghe 2006, *Dicționar rrom - român*, București: Editura Sigma, 224 p.
- Sarău, Gheorghe 2000, *Dicționar rrom - român*, Cluj Napoca: Editura Dacia, 232 p.

II. Literatură rromani

A. Cultura rromani tradițională și folclorul rrom

- Achim, Viorel 1998, *Țigani în istoria României*, București: Editura Enciclopedică.
- Andreescu, Gabriel 2004, *Națiuni și minorități*, Editura Polirom, Iași.
- Bățalan, Costică 2002, *Rromane taxtaja*. Nestemate din folclorul rromilor, Editura Kriterion, București – Cluj, Colecția “Biblioteca rromă” nr. 9, 220 p.
- Benbassa, Esther; Attias, Jean-Christophe 2005, *Ura de sine*, Editura Est, București.
- Bruna, Zani; Palmonari, Augusto (coord.) 2003, *Manual de psihologia comunității*, Editura Polirom, Iași.
- Burtea, Vasile 2002, *Rromii în sincronia și diacronia populațiilor de contact*, București: Editura Lumina Lex.

Cernat, Vasile 2005 *Psihologia stereotipurilor*, Editura Polirom, Iași.

Chiciudean, Ion; Halic, Bogdan Alexandru 2003, *Imagologie. Imagologie istorică*, Editura comunicare.ro, București.

Constantinescu, Barbu Dr. 1878, *Probe de limba și literatura rromilor din România*, București.

Constantinescu, Barbu 2000, *Probe de limba și literatura rromilor din România*, București- Cluj: Kriterion, 240 p. [Reeditarea ediției din anul 1878; Ediție îngrijită de: Gheorghe Sarău, Corneliu Colceriu și Dana Dudescu. Notă asupra ediției: Gheorghe Sarău; Prefața: Adina Potochin; Normalizarea textelor în alfabetul limbii rromani comune: Corneliu Colceriu, Dana Dudescu, Gheorghe Sarău, studenții Alin Bucă și Nyitrai Reka. Versificarea cântecelor în limba română: Letiția Mark, Adina Potochin, Claudia Cioc, Gheorghe Sarău [Biblioteca rromă nr. 6].

Copoiu, Petre 1996, *Romane paramică*, București: Editura Kriterion.

Curelaru, Mihai 2006, *Reprezentări sociale*, Editura Polirom, Iași.

Dumitrescu, Doru; Căpiță, Carol; Manea, Mihai /.../ [coord.:] 2008: *Istoria minorităților naționale din România*. Material auxiliar pentru profesorii de istorie”, București: Editura Didactică și Pedagogică, R. A., 280 p..

Etzioni, Amitai 2002, *Societatea monocromă*, Editura Polirom, Iași.

Ferreol, Gilles; Jucquois, Guy 2005, *Dicționarul alterității și al relațiilor interculturale*, Editura Polirom, Iași

Fraser, Angus 1992, *The Gypsies*, London: Blackwell Publishers Ltd.

Furtună, Adrian-Nicolae, Grigore, Delia, Neacșu, Mihai 2007, *Rromii în căutarea stimei de sine*, București: Centrul Rromilor “Amare Rromentza” – Editura Vanemonde.

Gavreliuc, Alin 2006, *De la relațiile interpersonale la comunicarea socială. Psihologia socială și stadiile progresive ale articulării sinelui*, Editura Polirom, Iași.

Grigore, Delia 2001, *Curs de antropologie și folclor*. Introducere în studiul elementelor de cultură tradițională ale identității rrome contemporane, București, Universitatea București: Editura CREDIS, 182 p.; v. și www.edu.ro

Hancock, Ian F. 2002, *We are the Romani People / Ame sam e rromane džene*, Hatfield: University of Hertfordshire Press.

Ionescu, Vasile 2000, *Robia țiganilor în Țările Române. Moldova. Rromii din România – studii și documente istorice*, București: Editura Centrului rromilor pentru politici publice „Aven amentza”

Itu, Mircea 2003, *Cultură și civilizație veche indiană*, Prefață: Gheorghe Sarău, București, Editura Universității București, 243 p.

Itu, Mircea; Moleanu, Julieta 2001, *Cultură și civilizație indiană*, București: Universitatea București - Editura CREDIS, 208 p.; v. și www.edu.ro

Iacob, Luminița Mihaela 2003, *Etnopsihologie și imagologie*, Editura Polirom, Iași.

Kenrick, Donald 1998, *Rromii: Din India la Mediterana. Migrația rromilor*, București: Editura Alternative, 56 p.

McGraw, Phillip C. , 2003, *În căutarea sinelui*, Editura Curtea Veche, București.

Mihăilescu, Vintilă 2007, *Antropologie. Cinci introduceri*, Editura Polirom, Iași.

Neculau, Adrian 2004 *Manual de psihologie socială*, Editura Polirom, Iași.

Neculau, Adrian (coord.) 1996, *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Editura Polirom, Iași.

Petcuț, Petre 2015 *Rromii. Sclavie și libertate*, Centrul Național de Cultura a Rromilor – Romano Kher.

Petcuț, Petre, Grigore, Delia, Sandu, Mariana 2005, *Istoria și tradițiile minorității rromilor*, București: Editura Sigma.

Sarău, Gheorghe 2008, *Rromii. Incursiune în istoria și limba lor*, București: Editura Sigma, 206 p. [Colecția Biblioteca Rromă, nr. 7].

Sarău, Gheorghe 1998, *Rromii, India și limba rromani*, [Colecția " Biblioteca rromă", nr. 4], București: Kriterion, 268 p.; v. și www.edu.ro

Tarde, Gabriel 2007, *Opinia și mulțimea*, Editura Comunicare.ro, București.

Zamfir, Cătălin; Vlăsceanu, Lazăr [coord.] 1993, *Dicționar de Sociologie*, Editura Babel, București.

B. Literatura rromani

Djurić, Rajko 2002, *Istoria literaturii rrome. I història e rromane literaturaqi*. Traducător: Sorin Georgescu; referent, redactor, tehnoredactor: Gheorghe Sarău], București: Universitatea din București, Editura CREDIS, 182 p.; v. și www.edu.ro

Ionescu, Vasile [selecție, note și postfață de ...] 2000, *O mie de ani de singurătate*. Rromii în proza românească, București: Editura “Aven Amentza”, 629 p. [antologie], “Restituiri” I.

Sarău, Gheorghe 1995, *Culegere de texte în limba rromani*, [ediția 1995 sau oricare altă ediție ulterioară] București: E.D.P. - R. A., 188 p.

Sarău, Gheorghe 2008, *Bibliografie rromi*, 120 p., ca material suplimentar, pe DVD, la vol. „Dumitrescu, Doru; Căpiță, Carol; Manea, Mihai /.../ [coord.:] : *Istoria minorităților naționale din România*. Material auxiliar pentru profesorii de istorie” (București: Editura Didactică și Pedagogică, R. A., 280 p.).

Sarău, Gheorghe 2012, *Cronica rromă (1990-2011). Ediția I*, București: Editura Universității din București, 274 p.

Sarău, Gheorghe 2015, *Bibliografia rromă (1990-2014)*, București: Editura Universității din București.

*** *Manualele de Limba și literatura rromani pentru clasele I-IV și pentru cl. V-X, editate în perioada 2005- 2015 (v. secțiunea Limbă rromani)*

A. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. COMPETENȚE SPECIFICE:

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- 1.2. identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- 1.3. identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic;
- 1.4. identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul liric;
- 2.1. utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexicosemantice, compatibile cu situația de comunicare;
- 2.2. utilizarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- 3.1. elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- 3.2. utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- 4.1. utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- 4.2. identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/ intradisciplinare.

CONȚINUT TEMATIC

A. Limba română

1. LIMBĂ ȘI STIL

- a) Limbă și limbaj.
- b) Limbă literară, limbă populară, limbă standard.
- c) Stilul individual și stilurile funcționale.

2. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

- a) Aparatul fonator și sunetele limbii române.
- b) Producerea și receptarea sunetelor.
- c) Clasificarea articulatorie și acustică a vocalelor și a consoanelor limbii române. Semivocale.
- d) Corespondența dintre litere și sunete.
- e) Segmentul vocalic: Diftong. Triftong. Hiat.
- f) Silaba. Structura analitică a silabei. Regulile silabației în limba română.
- g) Ortografia și despărțirea cuvintelor în silabe.
- h) Unitățile suprasegmentale intensive și extensive (accentul și intonația).
- i) Accentul. Regulile de folosire corectă a accentului în limba română.

3. PUNCTUAȚIE ȘI ORTOGRAFIE

- a) Principii care stau la baza ortografiei.
- b) Norme ortografice și norme ortoepice.
- c) Semnele de punctuație și de ortografie.
- d) Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice.
- e) Scrierea cu majusculă. Abrevierile.

4. LEXICOLOGIE

- a) Vocabularul, ca totalitate a cuvintelor limbii române.
- b) Vocabular fundamental și masa vocabularului.
- c) Organizarea vocabularului: Vocabular activ – vocabular pasiv. Vocabular literar – vocabular neliterar.
- d) Cuvântul ca unitate de bază a vocabularului.
- e) Sensul cuvintelor: sensul propriu și sensul figurat.
- f) Relații semantice între cuvinte (sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie, polisemie).
- g) Structura morfologică a cuvântului.
- h) Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne, mijloace externe).
- i) Resurse stilistice ale vocabularului.
- j) Expresii și locuțiuni.
- k) Frazeologia și contextualizarea.

5. MORFOLOGIE

a) Părțile de vorbire flexibile (Clasificare. Funcții sintactice):

- Substantivul
- Articolul
- Pronumele
- Adjectivul
- Numeralul
- Verbul

b) Părțile de vorbire neflexibile (Clasificare. Funcții sintactice):

- Adverb
- Conjunție
- Prepoziție
- Interjecție

6. SINTAXA

- Enunțul (tipuri de propoziții)

A. Sintaxa propoziției:

a) Părți principale de propoziție:

- Subiectul – Clasificare; Exprimarea subiectului.
- Predicatul – Clasificare; Exprimarea predicatului.
- Probleme de acord

b) Părți secundare de propoziție:

- Atributul – Clasificare; Exprimarea atributului.
- Complementul – Clasificare; Exprimarea complementului.

B. Sintaxa frazei:

c) Propoziția și felul propozițiilor

d) Fraza

e) Raporturile sintactice în frază: de interdependență, de coordonarea și de subordonarea în propoziție și în frază

f) Mijloacele de exprimare a raporturilor sintactice în propoziție și frază

g) Tipuri de subordonate în frază: subiectivă, predicativă, atributivă, completivă, circumstanțială.

Bibliografie - Limba română

1. Academia Română - Gramatica de bază a limbii române - Editura: Univers Enciclopedic Gold, București, 2010
2. Avram, Mioara - Ortografia pentru toți, Editura Academiei, București, 1990.
3. Avram, Mioara, Gramatica pentru toți, Editura Academiei, București, 1986
4. Angela Bidu-Vrânceanu, Narcisa Forăscu, Limba română contemporană. Lexicul, Editura Humanitas Educațional, București, 2005.
5. Constantinescu-Dobridor, Gh., Morfologia limbii române, Editura Științifică, București, 1974
6. Constantinescu-Dobridor, Gh., Sintaxa limbii române, Editura Științifică, București, 1994
7. Coteanu, Ion (coordonator), Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia, ediția a II-a, București, 1985
8. Forăscu, Narcisa (coord.), Popescu, Mihaela, Dificultăți gramaticale ale limbii române, Editura Universității din București, 2001.
9. Guțu Romalo, Valeria, Corectitudine și greșală. Limba română de azi, Editura Humanitas Educational, București, 2000.
10. Hristea, Theodor (coordonator), Sinteze de limba română, ediția a III-a, Editura Albatros, 1984.
11. Iordan, I.; Robu, Vl., Limba română contemporană, EDP, București, 1978;
12. Mariana, N. (2010). Limba română, (Note de curs), Universitatea „Transilvania” Brașov
13. Manualele de Limba română, cl. a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a pentru Școlile Normale (ultima editie).
14. Marcu, Florin, Noul dicționar de neologisme, Editura Academiei, București, 1997.
15. Operele menționate în capitolul Continuturi.
16. Șuteu, Flora, Elisabeta Șoșa, Ortografia limbii române. Dicționar și reguli, Editura Saeculum I.O, București, 1995.

B. Literatura română și universală pentru copii

1. CREAȚIA POPULARĂ

a) Genul liric – lirica populară

- Colinde
- Proverbe, zicători, ghicitori
- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)

b) Genul epic

- **Basmul** : *Greuceanu, Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte, Prâslea cel voinic și merele de aur.*

2. CREAȚIA CULTĂ

a. Genul epic

- **Fabula**: Jean de La Fontaine – *Greierele și furnica.*
- **Legenda**: Călin Gruia – *Povestea florii-soarelui*, Dimitrie Bolintineanu – *Muma lui Ștefan cel Mare.*
- **Basmul**: Mihai Eminescu – *Făt-Frumos din lacrimă*; Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*; Basmul modern: Carlo Collodi – *Pinocchio*, Lyman Frank Baum – *Vrăjitorul din Oz.*
- **Povești**: Ion Creangă – *Fata babei și fata moșneagului / Punguța cu doi bani*; Hans Christian Andersen – *Răzușca cea urâtă*; Frații Grimm – *Albă ca zăpada*; Charles Perault – *Scufița Roșie.*
- **Povestirea și schița**: Povestiri și schițe despre viețuitoare: Emil Gârleanu – *Căprioara / Gândăcelul*; Ioan Alexandru Brătescu-Voinești – *Puiul*; Ion Creangă – *Ursul păcălit de vulpe / Capra cu trei iezi*; Povestiri despre copilărie: I.L.Caragiale – *D-l. Goe / Vizită*; Octav Pancu Iași – *Iedul cu trei capre*; Barbu Ștefănescu-Delavrancea – *Bunicul / Bunica*; Mihail Sadoveanu – *Dumbrava minunată*; Povestiri și schițe care evocă trecutul istoric: Ion Creangă – *Moș Ion Roată și Unirea.*
- **Romanul pentru copii și despre copii**: Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*; Mark Twain – *Aventurile lui Tom Sawyer / Aventurile lui Huckleberry Finn.*

b. Genul liric

- **Poezia despre copilărie**: George Coșbuc – *Iarna pe uliță, La oglindă / La Paști*; Elena Farago – *Sfatul degetelor.*
- **Poezia despre natură și viețuitoare**: Mihai Eminescu – *Revedere, Somnoroase păsărele*; Vasile Alecsandri – *Păsteli, Miezul iernei*; Tudor Arghezi – *Zdreanță / Tâlharul pedepsit*; George Topârceanu – *Balada unui greier mic / Gospodina*; Elena Farago – *Cățelușul și chiop / Gândăcelul.*

Bibliografie – literatura pentru copii

1. Buzași, I., (2001). Literatura pentru copii, (note de curs), Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia.
2. Mihalache, Cosmin, Pascu Ana, Manolache, Carmen, Voicilă, Ciprian (2008). Îngeri, zmei și șoimărițe: mitologie pe înțelesul copiilor, București: Humanitas.
3. Negrilă, Iulian (1996). Literatura pentru copii. Arad: Editura Multimedia.
4. Norel, M., (2014), Literatură română și literatură pentru copii, (note de curs), Universitatea „Transilvania”, Brașov.
5. Pop, M., Ruxandoiu, P. (1999). Folclor literar românesc, București: E.D.P..
6. Stoica, C., Vasilescu, E. (1996) Literatura pentru copii (Manual pentru Școlile Normale - cls. a XII a), București: E.D.P..
7. Costea, O., Mitu, F., Stoica, C., Toma-Damșa, M., Vasilescu, E., Vlăduț, A. (1996) Literatura pentru copii (Manual pentru Școlile Normale - cls. a XIII a), București: E.D.P..
8. Operele menționate în capitolele Conținuturi.

MATEMATICĂ

A. COMPETENȚE SPECIFICE:

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. selectarea și utilizarea unor modalități adecvate de reprezentare a mulțimilor și a operațiilor cu mulțimi;
- 1.2. recunoașterea și identificarea caracteristicilor numerelor naturale și raționale;
- 1.3. aplicarea criteriilor de divizibilitate în exerciții și probleme;
- 1.4. aplicarea regulilor de calcul și a proprietăților operațiilor cu numere naturale și raționale în rezolvarea ecuațiilor, inecuațiilor, a sistemelor de ecuații și inecuații de gr.I, a problemelor matematice;
- 1.5. organizarea datelor în tabele și reprezentarea lor grafică;
- 1.6. operarea cu unități de măsură standardizate, folosind transformări;
- 1.7. utilizarea formulelor de calcul pentru aflarea perimetrului, ariei (pătrat, dreptunghi), volumului (cub, paralelipiped) și exprimarea acestora în unități de măsură corespunzătoare;
- 1.8. recunoașterea unor figuri și corpuri geometrice în configurații date și aplicarea proprietăților și a formulelor de calcul pentru determinarea unor elemente ale acestora;

- 2.1. identificarea în exemple/limbajul cotidian a noțiunilor: divizor, multiplu, numere prime, numere compuse, c.m.m.d.c. și c.m.m.m.c., fracții ordinare, fracțiilor zecimale;
- 2.2. analiza și interpretarea rezultatelor obținute prin rezolvarea unor probleme din viața cotidiană;
- 3.1. utilizarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în calcule cu numere naturale;
- 3.2. analiza unor situații practice cu ajutorul elementelor de organizare a datelor;
- 4.1. transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute utilizând mulțimi, relații și operații cu mulțimi, ecuații, inecuații, organizarea datelor și interpretarea rezultatului obținut;
- 4.2. interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu fracții ordinare/ zecimale și a ordinii efectuării operațiilor.

B. TEMATICA

1. Mulțimi

Noțiunea de mulțime. Exemplificări. Element. Apartenență. Moduri de determinare

Relația de incluziune. Definiție. Proprietăți

Egalitatea mulțimilor

Operații cu mulțimi. Definiții. Proprietăți. Reuniune. Intersecție. Diferență. Complementara unei mulțimi

2. Mulțimea numerelor naturale

Relația de echipotență

Cardinalul unei mulțimi

Axiomele lui Peano

Sisteme de numerație. Sisteme poziționale/ nepoziționale

Operații în $\mathbb{N}$. Definiții. Proprietăți

3. Divizibilitate în $\mathbb{N}$

Definiții

Criteriile de divizibilitate cu 2, 3, 5, 9 și 10

Multiplii și divizori ai unui număr natural

Divizorul comun a două sau mai multor numere naturale

Multiplu comun a două sau mai multor numere naturale

4. Mulțimile $(\mathbb{N}, \mathbb{Q})$

Definiții, proprietăți $(\mathbb{N}, \mathbb{Q})$

Operații în $\mathbb{N}, \mathbb{Q}$

Transformarea fracțiilor ordinare în fracții zecimale

Transformarea fracțiilor zecimale în fracții ordinare

5. Ecuații și inecuații de gr. I, sisteme de ecuații și inecuații de gr. I.

Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor

6. Elemente de organizare a datelor.

Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice

7. Unități de măsură pentru lungime, arie, volum, masă, timp. Transformări

8. Elemente de geometrie

Punct, dreaptă, semidreaptă, segment, linie frântă\curbă, unghiuri

Poligoane: triunghiul; patrulater: paralelogramul, dreptunghiul, romb, pătratul, trapezul; Cercul

Relații metrice în triunghiul dreptunghic

Corpuri: paralelipiped, cub, piramidă, cilindru, con, sferă (recunoaștere, construcție).

C. BIBLIOGRAFIE:

Aron I., Herescu Gh., Dumitru A. 1996, *Aritmetica pentru învățători*, E.D.P., Bucuresti.

Rosu M., Roman M. 1999, *Matematica pentru perfecționarea învățătorilor*, Ed. All, Bucuresti.

*** Manualele de matematică pentru clasele V-VIII, în vigoare.

SECȚIUNEA 2 – METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR DE SPECIALITATE
(I. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII RROMANI, II. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI
LITERATURII ROMÂNE ȘI III. METODICA PREDĂRII MATEMATICII)

I. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII RROMANI

A. COMPETENȚE SPECIFICE

Candidații vor demonstra următoarele competențe specifice:

- 1.1. abordarea flexibilă a curriculumului școlar și analiza funcțională a conținuturilor învățării;
- 1.2. aplicarea adecvată a principiilor, a formelor și metodelor specifice comunicării orale și scrise;
- 1.3. utilizarea strategiilor specifice însușirii normelor limbii literare la clasele CP-IV;
- 2.1. valorificarea valențelor educative ale textelor literare/ nonliterare utilizate în lecțiile de comunicare în limba rromani /limba și literatura rromani din clasele CP-IV;
- 2.2. alegerea și adecvarea strategiilor didactice de învățare- predare-evaluare în vederea formării competențelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învățământul primar;
- 2.3. adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*;
- 3.2. argumentarea utilizării diverselor modalități de abordare a textului literar;
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- 4.2. utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activității elevilor în cadrul disciplinei *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*;
- 4.3. conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice.

B. TEMATICA

I. Specificul predării-învățării-evaluării limbii rromani în învățământul primar cu predare în limba rromani sau la clasele cu predarea într-o altă decât cea maternă

- Specificul curriculumului pentru disciplina *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani* (ciclul primar);
- Influența fenomenelor de transfer și de interferență asupra învățării limbii rromani (cu trimitere la limbi de contact: româna, maghiara, turca etc.);
- Proiectarea activităților didactice în manieră integrată;
- Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor în clasele pregătitoare –I - a IV-a;
- Abordarea elementelor de construcție a comunicării din perspectivă funcțională, aplicativă, conform programelor școlare în vigoare;
- Specificul organizării lecțiilor de comunicare în limba rromani în clasele pregătitoare – I - a IV-a;
- Metode și procedee specifice învățării limbii rromani, ca limbă maternă și ca limbă nematernă;
- Forme de organizare a activităților de învățare în limba rromani; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;
- Rolul jocului didactic în orele de *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*.

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de limba și literatura rromani în învățământul primar

1. Comunicarea orală (receptarea mesajului oral, exprimarea orală)

- Strategii de formare a comportamentului de receptor/ emițător de mesaje orale;
- Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet);
- Strategii de învățare- predare-evaluare la disciplina *Comunicare în limba rromani în clasa pregătitoare și în clasa I*;
- Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (clasa pregătitoare – clasele I- a IV-a);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în formarea și dezvoltarea exprimării orale în limba rromani;
- Formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare în limba rromani: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte, respectarea normelor ortoepice.

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Strategii de formare a câmpului vizual (propoziție, cuvânt, silabă, literă);
- Strategii de învățare-predare-evaluare a citit-scrisului în limba rromani la clasa a II-a (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
  - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea/ narațiunea, dialogul, descrierea, personajul literar);
  - Textul liric (strofa, versul);

- Textul nonliterar.
- Organizarea textului scris, în funcție de scopul redactării:
  - Tehnica elaborării unui text scris: planul inițial, părțile componente ale unei compuneri. Contexte de realizare pentru clasele a III-a – a IV-a;
  - Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, email);
  - Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
  - Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).
- Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar – particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele a II-a – a IV-a (ortografie și punctuație).
- 3. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani* (fonetică, vocabular, clase morfologice, sintaxă).
- 4. Învățarea integrată a disciplinelor *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*. (Pluridisciplinaritate, multidisciplinaritate, transdisciplinaritate, interdisciplinaritate, diversitate/ alteritate/ interculturalitate; Abordarea specifică integrării la disciplinele *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*).
- 5. Modalități de activizare a elevilor în lecția de *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani* (Forme de organizare; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare);
- 6. Jocul didactic la orele de *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*.

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba rromani/ Limba și literatura rromani*.

- Forme/ tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (clasele pregătitoare – a IV-a).

C. BIBLIOGRAFIE:

Cerghit, I. 1983, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București.

Cristea, S. 2002, *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău.

Dulamă, Maria Eliza 2008, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 396 p.

Manolescu, Marin 2002, *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, 2002, București: Editura Fundației “Dimitrie Bolintineanu”, 248 p.

Markus, Olga; Sarău, Gheorghe 2009, *Butăqe fișe le studenturenqe, le siklărnenqe vi le siklövnenqe ka-i òra rromane çhibăqi aj literaturaqi*, în vol. „Gheorghe Sarău: Struktüre rromane çhibăqe. Structuri ale limbii rromani (București: Editura Universității din București, 172 p.)”, p. 115 – 146.

Neacșu, Ion 1999, *Instruire și învățare*, București: EDP.

Norel, M. 2010, *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Art, București.

Șerdean, I. 1985, *Metodica predării limbii române la clasele I-IV*, E.D.P., București.

Șerdean, I. 2007, *Didactica Limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, București.

II. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

A. COMPETENȚE SPECIFICE

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. abordarea flexibilă a curriculumului școlar și analiza funcțională a conținuturilor învățării;
- 1.2. aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice comunicării orale și scrise;
- 1.3. utilizarea strategiilor specifice însușirii normelor limbii literare la clasele CP-IV;
- 2.1. valorificarea valențelor educative ale textelor literare/nonliterare utilizate în lecțiile de comunicare în limba română/limba și literatura română din clasele CP-IV;
- 2.2. alegerea și adecvarea strategiilor didactice de predare-învățare-evaluare în vederea formării competențelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învățământul primar;
- 2.3. adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele *Comunicare în limba română/ Limba și literatura română*;
- 3.2. argumentarea utilizării diverselor modalități de abordare a textului literar;
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- 4.2. utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activității elevilor în cadrul disciplinei *Comunicare în limba română/ Limba și literatura română*;

4.3. conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice.

B. TEMATICA

I. Curriculum în învățământul primar

- Specificul curriculumului pentru disciplina *Comunicare în limba română/Limba și literatura română* (ciclul primar)

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de limba și literatura română în învățământul primar

1. Comunicarea orală

- Strategii de formare a comportamentului de ascultător/emisitor;
- Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet);
- Forme de activități care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (CP - I-II și III-IV);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în dezvoltarea exprimării orale;
- Formarea competențelor de comunicare: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte.

2. Receptarea mesajului scris. Exprimarea scrisă.

- Procesul didactic la disciplina *Comunicare în limba română în clasa pregătitoare*;
- Strategii de predare - învățare - evaluare a citit-scrisului la clasa I (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
  - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea, personajul literar, dialogul, descrierea);
  - Textul liric;
  - Textul nonliterar.

3. Organizarea textului scris în funcție de scopul redactării.

- Tehnica elaborării unui text scris: planul initial, părțile componente. Contexte de realizare pentru clasele II-IV;
- Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, scrisoare, email);
- Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
- Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).

4. Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar - particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele CP- I-II și III-IV (ortografie, ortoepie, punctuație).

5. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română* (fonetică, vocabular, clase morfologice, sintaxă).

6. Învățarea integrată a disciplinelor *Comunicare în limba română/ Limba și literatura română*.

- Pluridisciplinaritate, multidisciplinaritate, transdisciplinaritate, interdisciplinaritate
- Abordarea specifică integrării la disciplinele *Comunicare în limba română/ Limba și literatura română*.

7. Modalități de activizare a elevilor în lecția de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română*

- Forme de organizare; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;

8. Jocul didactic în orele de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română*

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba română/ Limba și literatura română*.

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (CP și I-IV).

C. BIBLIOGRAFIE:

Barbu, M. 2008, *Metodica predării limbii și literaturii române - învățământ primar*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.

Cerghit, I., 1983, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București.

Cristea, S. 2002, *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău.

Molan, V. 2014, *Didactica disciplinelor "Comunicare în limba română" și "Limba și literatura română" din învățământul primar* (ediție revizuită, actualizată și completată. Studii critice), Ed. Miniped, București.

Șerdean, I. 1985, *Metodica predării limbii române la clasele I-IV*, E.D.P., București, 1985

Șerdean, I. 2007, *Didactica Limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, București.

*** **2012**, *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici*. Suport de curs. Program de formare continuă de tip "blended learning" pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECS).

*** **1999**, *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, SNEE, București.

*** *Comunicare în limba română/ Limba și literatura română*. Programe școlare pentru învățământul primar în vigoare la data examenului.

A. COMPETENȚE SPECIFICE

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. utilizarea elementelor metodice specifice pentru formarea unor concepte matematice;
- 1.2. identificarea resurselor materiale adecvate, a algoritmilor și tehnicilor specifice formării deprinderilor de calcul;
- 2.1. alegerea strategiilor didactice adecvate formării competențelor specifice disciplinelor Matematică și explorarea mediului / Matematică;
- 2.2. identificarea unor exemple relevante din cotidian care conduc la înțelegerea noțiunii de problemă și valorificarea lor în proiectarea didactică;
- 2.3. adaptarea demersului didactic pentru valorificarea laturii formative a activităților de rezolvare de probleme;
- 2.4. crearea unor demersuri didactice adecvate nevoilor reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării în contexte educaționale diverse;
- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele *Matematică și explorarea mediului/ Matematică*;
- 3.2. conceperea și argumentarea alegerii unor activități de învățare adaptate la diverse contexte educaționale, care să contribuie la formarea capacității de explorare/ investigare /rezolvare de probleme;
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- 4.2. conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice;
- 4.3. alegerea unor strategii adecvate de reglare a procesului de predare-învățare-evaluare a conceptelor matematice și argumentarea soluțiilor alese.

B. TEMATICA

1. Specificul Curriculumului Național la disciplina *Matematică și explorarea mediului/Matematică în ciclul primar*
2. Elemente pregătitoare pentru formarea conceptului de număr natural în clasa I
3. Metodologia predării operațiilor în N
4. Metodologia predării fracțiilor și a operațiilor cu fracții
5. Metodologia predării unităților de măsură
6. Metodologia predării elementelor de geometrie
7. Algoritmii de calcul în clasele CP - IV
Adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea, ordinea operațiilor
8. Metode de rezolvare a problemelor de matematică
Metoda figurativă (sumă și diferență, sumă și raport, diferență și raport), metoda comparației, metoda falsei ipoteze, metoda drumului invers, regula de 3 simplă, probleme nonstandard
Etapele rezolvării problemelor
9. Modalități de activizare a elevilor în lecția de matematică
Forme de organizare; strategii de: diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare
10. Jocul didactic în lecția de matematică
11. Caracterul practic-aplicativ al matematicii
Contexte de aplicare (explorare, investigare, aproximare, comparare, măsurare, experimentare)
12. Abordarea interdisciplinară a matematicii

C. BIBLIOGRAFIE:

- Aron, I. 1973**, *Metodica predării aritmeticii la clasele I-IV*, E.D.P., Bucuresti.
- Aron, I., Herescu Gh., Dumitru A. 1996**, *Aritmetica pentru învățători*, E.D.P., Bucuresti.
- Bolboacă, L. 2001**, *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
- Burtea, G. 1995** (coordonator), *Matematica și logica pentru școlari*, Ed. Corint, Bucuresti.
- Cerghit, I. 1983**, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., Bucuresti.
- Cristea, S. 2002**, *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera Educațional, Chișinău.
- Magdaș, I. 2010**, *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar - actualitate și perspective*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
- Neacșu, I. (coordonator) 1988**, *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, E.D.P. Bucuresti.
- Purcaru, Paraschiva M. 2008**, *Metodica activităților matematice și a aritmeticii pentru institutori/ profesori din învățământul primar și preșcolar*, Ed. Universității "Transilvania" Brașov.
- Petrovici, C. 2014**, *Didactica matematicii pentru învățământul primar*, Ed. Polirom, Bucuresti.
- Rosu, M., Roman M. 1999**, *Matematica pentru perfecționarea învățătorilor*, Ed. All, Bucuresti.
- Săvulescu, D. (coordonator) 2008**, *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Ed. "Gheorghe Alexandru", Craiova.
- Singer, M., Radu N. 1994**, *Matematica. Ghid pentru învățători și părinți (cls. a II-a și a III-a)*, Ed. Sigma.

***Programe școlare pentru învățământul primar - Matematică și explorarea mediului/ Matematică, în vigoare la data examenului

<https://didaktika.files.wordpress.com/2008/05/modul-recuperarea-ramanerii-in-urma-la-matematica.pdf>

*** 2012, *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor - cheie la școlarii mici*. Suport de curs în Programul de formare continuă de tip "blended learning" pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECS).

*** 1999, *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, SNEE, București.

SECȚIUNEA 3 – PEDAGOGIE ȘCOLARĂ ȘI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE A EDUCAȚIEI.

PEDAGOGIE ȘCOLARĂ ȘI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE A EDUCAȚIEI

A. COMPETENȚE SPECIFICE

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. descrierea și explicarea corectă a ideilor, proiectelor și proceselor educaționale;
- 1.2. utilizarea adecvată a cunoștințelor de pedagogie școlară și a elementelor de psihologie a educației, în contexte variate;
- 2.1. exemplificarea conceptelor, prin proiectarea conținuturilor instructiv-educative, în acord cu prevederile metodice și curriculare în vigoare, dar și cu particularitățile psiho - individuale și de vârstă ale școlarului mic;
- 2.2. manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative pe plan profesional;
- 3.1. realizarea și valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare, în vederea optimizării procesului de educație;
- 3.2. utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;
- 4.1. planificarea conținuturilor psihopedagogice, prin valorificarea strategiilor optime în vederea formării deprinderilor practice la școlarul mic;
- 4.2. interpretarea provocărilor specifice școlii contemporane și reformei învățământului românesc.

B. TEMATICA

1. Finalitățile educației. Ideal, scopuri, obiective

a) Definiția și analiza operațională a conceptelor: finalitate, ideal, scop, obiectiv, sarcină didactică, competențe.

b) Taxonomia finalităților. Criterii și sisteme de referință.

După gradul de generalitate:

- finalitățile macrostructurale (de sistem) - idealul pedagogic, scopurile pedagogice, obiectivele pedagogice;
- finalitățile microstructurale (de proces) - obiective generale - specifice/intermediare – concrete/operationale;

După conținutul psihologic: domeniul cognitiv (Bloom); domeniul afectiv (Krathwohl); domeniul psihomotor (Simpson).

c) Operaționalizarea obiectivelor educaționale. Concept, model, relevanță practică, limite. Aplicații.

2. Procesul de învățământ – sistem și funcționalitate

a) Procesul de învățământ – concept; structura; funcții; dimensiuni generale (funcțională, structurală, operațională); caracteristici generale (interacțiunea profesor - elev, interdependența informativ -formativ, mecanisme de reglare - autoreglare).

b) Analiza procesului de învățământ la nivelul interacțiunii dintre predare - învățare - evaluare.

c) Normativitate în procesul de învățământ – concept, fundamente teoretice. Sistemul principiilor didactice: principiul participării conștiente și active a elevilor în procesul de învățământ; principiul caracterului intuitiv al învățământului (principiul intuiției/al legăturii dintre senzorial și logic); principiul corelării teoriei cu practica; principiul învățământului sistematic și continuu; principiul însușirii temeinice a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor; principiul accesibilității și individualizării cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor; principiul asigurării conexiunii inverse în procesul de învățământ; aplicații în învățământul primar.

3. Învățarea școlară. Orientări contemporane în teoria și practica învățării la școlarul mic

a) Conceptul de învățare și de învățare școlară. Mecanisme și procesualitate. Forme, tipuri și niveluri de învățare. Teorii ale învățării (B. F. Skinner, J. Piaget, L.S.Vagotski, P. I. Galperin, J. Bruner, D. P. Ausubel). Particularități ale învățării la vârsta școlară mică. Implicații pedagogice.

b) Forme/ tipuri ale învățării. Condiții/ factori condiționali ai învățării: condiții interne ale învățării școlare (procesele cognitive, afective, volitive; atenția; motivația); condiții externe ale învățării școlare (pregătirea psihopedagogică și de specialitate a profesorului, mediul școlii și al clasei de elevi, mediul socio-familial, factori ergonomici și de igienă ai învățării). Interdependența dintre condițiile interne și externe ale învățării. Valorificare și optimizare.

4. Predarea. Orientări contemporane în teoria și practica predării

a) Conceptul de predare. Interacțiunea predare-învățare-evaluare; rolul feed-back-ului în optimizarea predării.

- b) Predarea - act de comunicare didactică eficientă: structura și procesualitatea comunicării didactice (emiterea, receptarea, mesajul, calea de transmitere, ambianța, feed-back-ul); formele comunicării (verbală – paraverbală - nonverbală, verticală – orizontală, directă - mediată). Condițiile comunicării didactice eficiente.
- c) Strategii și stiluri de predare.
- d) Orientări contemporane în teoria și practica predării (predarea creativă, interactivă, centrată pe elev, reflexivă, predarea în team-teaching).
- e) Modele de determinare a eficacității și eficienței predării și a comportamentului didactic al învățătorului/institutorului/profesorului pentru învățământul primar.

5. Instruirea. Teorie, metodologie, tehnologie. Aplicații în învățământul primar.

- a) Delimitări conceptuale: învățare, instruire, formare, metodă, procedeu, metodologie, tehnologie; funcțiile metodelor de învățământ.
- b) Sistemul metodelor de învățământ:
  - metode de comunicare orală (explicația, demonstrația,) – caracterizare;
  - metode interactive (conversația euristică, dezbateră, brainstorming, problematizarea, metoda acvariului, metoda mozaicului, metoda cubului) – caracterizare;
  - metode de explorare a realității (observarea sistematică, experimentul, demonstrația, modelarea, studiul de caz) – caracterizare;
  - metode de învățare prin acțiune practică (exercițiul, jocul de rol, jocul didactic, dramatizarea) – caracterizare;
- c) Strategii de instruire: concept, tipuri, elaborare;
- d) Moduri de organizare a instruirii: frontal, grupal, individual;
- e) Lecția ca modalitate de bază a organizării procesului de învățământ. Structura generică a lecției (evenimentele lecției): captarea și orientarea atenției; nunțarea scopului și a obiectivelor urmărite; reactualizarea structurilor anterior învățate; prezentarea optimă a noilor conținuturi; dirijarea învățării; asigurarea conexiunii inverse; verificarea și aprecierea rezultatelor; fixarea și păstrarea în memorie a materiei; transferul cunoștințelor. Tipuri fundamentale de lecții. Modalități de organizare alternative.
- f) Instruirea asistată de calculator; ipostaze ale utilizării calculatorului în cadrul instruirii asistate;

6. Evaluarea în procesul de învățământ și educație

- a) Definirea și analiza conceptului de evaluare. Operațiile evaluării (măsurarea-aprecierea-decizia).
- b) Funcțiile evaluării: de informare, motivațională, de control, diagnoză, selecție și certificare, prognoză, reglare-autoreglare.
- c) Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și a progreselor școlare: inițială, continuă/formativă, finală/sumativă.
- d) Metode și tehnici de evaluare a rezultatelor și a progreselor școlare (tradiționale: verificările orale, probele scrise, lucrările practice; alternative: observarea sistematică a comportamentului elevului, proiectul, portofoliul, fișele de activitate personală ș.a); aplicații în învățământul primar.
- e) Modalități de asigurare a obiectivității în aprecierea rezultatelor școlare. Notarea elevilor și semnificația acesteia. Descriptorii de performanță – criterii calitative de evaluare; aplicații în învățământul primar.
- f) Tipuri de rezultate școlare: cunoștințele acumulate, capacitatea de aplicare a cunoștințelor, dezvoltarea capacităților intelectuale, trăsăturile de personalitate și conduita.
- g) Formarea capacității de autoevaluare la elevi.
- h) Factori perturbatori și erori în evaluarea școlară. Modalități de corectare.

7. Probleme teoretice și practice ale curriculumului. Reforma curriculumului în învățământul românesc

- a) Analiza conceptelor: curriculum, arie curriculară, conținut al învățământului, situație de învățare, curriculum centrat pe competențe.
- b) Relația obiective-conținuturi-metode de predare-învățare-evaluare.
- c) Factori determinanți și surse generatoare în elaborarea curriculumului.
- d) Tipuri de curriculum: core curriculum (de bază, trunchi comun) - curriculum la decizia școlii; obligatoriu – opțional; formal - nonformal; național-local.
- e) Orientări și practici noi în organizarea curriculumului: interdisciplinaritate, organizare modulară, organizare de tip integrat, curriculum diferențiat și personalizat.
- f) Produsele curriculare: planul-cadru, programe școlare, manualele, materialele-suport (ghiduri, portofolii, culegeri, manualul profesorului, suporturi multimedia, soft-uri educaționale etc.). Metodologia aplicării lor în școală.

8. Proiectarea pedagogică a activităților de instruire

- a) Conceptul de proiectare a instruirii; funcțiile proiectării pedagogice (anticipare, orientare, organizare, dirijare, reglare și autoreglare, decizie, inovare).
- b) Etapele proiectării pedagogice (analiza nevoilor și a resurselor, definirea obiectivelor/competențelor, selecția și structurarea conținuturilor, stabilirea strategiilor optime de acțiune, stabilirea criteriilor și a instrumentelor de evaluare).
- c) Niveluri ale proiectării: pe axă temporală (an școlar, semestru, unitate de învățare, lecție) și pe axă structurală (arie curriculară, disciplină de învățământ, temă, subiect); aplicații în învățământul primar.

9. Relații și interacțiuni educaționale. Abordarea psihosocială a educației școlare. Managementul clasei de elevi

- a) Clasa de elevi ca grup social: noțiunea de grup social, tipuri de grupuri (mici și mari); caracteristicile grupului școlar.
- b) Dimensiunile managementului clasei de elevi: ergonomică, psihologică, socială, normativă, operațională, inovatoare; aplicații în învățământul primar.
- c) Relațiile și interacțiunile educaționale în clasa de elevi: de intercunoaștere, de intercomunicare, socio-afective, de influențare; aplicații în învățământul primar.
- d) Gestionarea situațiilor de criză educațională în clasa de elevi: delimitări conceptuale, strategii de intervenție; aplicații în învățământul primar.

C. BIBLIOGRAFIE:

- Bîrzea, C. (coord.) - Învățarea permanentă – prioritate a politicii educaționale din România, ISE București, 2001
- Cerghit, I. - Metode de învățământ, ed. a IV-a, Ed. Polirom, Iași, 2007
- Cerghit, I. - Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, Ed. Aramis, București, 2002
- Chiș, V. - Pedagogia contemporană – pedagogia pentru competențe, Ed. Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005
- Cojocariu, M.V. - Educație pentru schimbare și creativitate, EDP, București, 2003
- Cojocariu, M.V. - Teoria și metodologia instruirii, EDP, București, 2004
- Cozma, T. - O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea, Ed. Polirom, Iași, 2002
- Cosmovici, A., Iacob L. (coord.) - Psihologie școlară, Ed. Polirom, Iași, 1998
- Cerghit, I. - Perfecționarea lecției în școala modernă, EDP, București, 1983
- Cerghit, I. - Metode de învățământ, EDP, București, 1997
- Cerghit, I. (coord.) - Prelegeri pedagogice, Editura Polirom, Iași, 2001
- Cerghit, I. - Metode de învățământ, Ed. Polirom, Iași, 2006
- Cerghit, I. - Sisteme de educație alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, Ed. Polirom, Iași, 2008
- Crețu, C. - Curriculum diferențiat, Ed. Polirom, Iași, 1998
- Crețu, C. - Teoria curriculumului și conținuturile educației, Ed. Universității Al. I. Cuza, Iași, 2000
- Tinca Crețu, *Psihologia vârstelor*, București: Universitatea București, Editura CREDIS, 380 p., 2001 [v. și www.credis.ro].
- Cristea, S. - Dicționar de pedagogie, Editura Litera Educațional, Chișinău, 2002
- Cristea, S., Dragu A. - Psihologie și pedagogie școlară, Ovidius University Press, Constanța, 2003
- Cucoș, C. - Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice, Ed. Polirom, Iași. 1998/2005
- Cucoș, C. - Pedagogie, ed. a II-a, Ed. Polirom, Iași, 2002
- Golu P., - Psihologia grupurilor sociale și a fenomenelor colective, Ed. Miron, București, 2004
- Ionescu, M., Chiș V. - Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorului, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
- Ionescu, M., Radu I. (coord.) - Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001
- Ionescu, M. - Instrucție și educație, Vasile Goldiș University Press, Arad, 2005
- Iucu, R. B. - Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii, Ed. Humanis Educațional, București, 2004
- Iucu, R. B. - Instruirea școlară, Perspective teoretice și aplicative, Ed. Polirom, Iași, 2001
- Iucu, R. B. - Managementul și gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico-metodologice, Ed. Polirom, Iași, 2000
- Iucu, R. B., Manolescu M. - Elemente de pedagogie, Ed. Universității din București, Credis, 2005
- Iucu, Romiță B.; Manolescu, Marin, Pedagogie, București: Editura Fundației "Dimitrie Bolintineanu", 2001, 332 p.
- Manolescu, M. - Evaluarea școlară. Metode, tehnici, instrumente, Ed. Meteor, București, 2006
- Manolescu, M. - Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar. Teorie și practică, Ed. Universității din București, Credis, 2005
- Neacșu, I. - Instruire și învățare, ed. a II-a, EDP, București, 1999
- Nicola, I. - Tratat de pedagogie școlară, Ed. Aramis, București, 2003
- Niculescu, R.M. - Teoria și managementul curriculumului, Ed. Universității Transilvania, Brașov, 2000
- Oprea, C.L. - Pedagogie. Alternative metodologice interactive, Ed. Universității din București, 2003
- Panțuru, S. - Elemente în teoria și metodologia instruirii, Ed. Universității Transilvania, Brașov, 2002
- Păiși, Lăzărescu M. - Psihologia educației copilului preșcolar și școlar mic, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005
- Păun, E. - Școala – abordare sociopedagogică, Ed. Polirom, Iași, 1998
- Păun, E., Potolea D. (coord.) - Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri educative, Ed. Polirom, Iași, 2002
- Pânișoară, I. O. - Comunicarea eficientă, ed. a III-a, Ed. Polirom, Iași, 2006
- Potolea D., Manolescu, M. - Teoria și practica evaluării educaționale, Ed. PIR, MEdC, București, 1995
- Potolea, D., Manolescu, M. - Teoria și metodologia curriculumului, Ed. PIR, MEdC, București, 1996
- Radu I.T., Ezechil L. - Didactica. Teoria instruirii, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005
- Radu I.T. - Evaluarea în procesul didactic, EDP, București, 2008
- Sălăvăstru, D. - Psihologia educației, Ed. Polirom, Iași, 2004
- Stan, E. - Managementul clasei, Ed. Aramis, București, 2006
- Stoica, A. (coord.) - Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori, Ed. ProGnosis, București, 2001
- Stoica, A., Mihail R. - Evaluarea educațională. Inovații și perspective, Ed. Humanitas Educațional, București, 2006

Tomşa, Gheorghe, *Consilierea şi orientarea în şcoală*, Bucureşti: Universitatea Bucureşti, Editura CREDIS, 2001, 218 p.[v. şi www.credis.ro].

Tudorica, R. - Managementul educaţiei în context european, Ed. Meronia, Bucureşti, 2007

Ungureanu, D. - Teoria curriculumului, Ed. Mirton, Timişoara, 1999

Vlăsceanu, L., Neculau A., Miroiu A., Mărginean I, Potolea D. (coord.) - Şcoala la răscruce. Schimbare şi continuitate în curriculumul învăţământului preuniversitar. Studiu de impact. Vol I şi II, Ed. Polirom, Iaşi, 2002

Voiculescu, E. - Factorii subiectivi ai evaluării şcolare. Cunoaştere şi control, Ed. Aramis, Bucureşti, 2001

Zlate, M. (coord.) - Psihologia la răspântia dintre milenii, Ed. Polirom, Iaşi, 2001

*** OECD Analiza politicilor naţionale în domeniul educaţiei (trad.), MEN, Bucureşti, 2000

Traduceri din literatura străină

Adler A. - Psihologia copilului greu educabil, Ed. IRI, Bucureşti, 1995

Ausubel D. P., Robinson R. - Învăţarea şcolară. O introducere în psihologia pedagogică, EDP, Bucureşti, 1981

Botckin J., Elmandjira M., Maliţa M. - Orizontul fără limite al învăţării, Ed. Politică, Bucureşti, 1981

Dave H.R. (sub red.) - Fundamentele educaţiei permanente, EDP, Bucureşti, 1991

Dellors J. (coord.) - Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al Comisiei Internaţionale pentru Educaţie, Ed. Polirom, Iaşi, 2000

Gagne R. M., Briggs L. - Principii de design al instruirii, EDP, Bucureşti, 1977

Gardner H. - Inteligenţe multiple. Noi orizonturi, Ed. Sigma, Bucureşti, 2006

Geissler E. - Mijloace de educaţie, EDP, Bucureşti, 1981

Goleman D. - Inteligenţa emoţională, Ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2000

Hainaut L. D. (coord.) - Programe de învăţământ şi educaţie permanentă, EDP, Bucureşti, 1981

Hayes N., Orell S. - Introducere în psihologie, Bucureşti, 1997

Monteil J. M. - Educaţie şi formare, Ed. Polirom, Iaşi, 1997

Meyer G. - De ce şi cum evaluăm ?, Ed. Polirom, Iaşi, 2004

Peretti A. D. - Educaţia în schimbare, Ed. Spiru Haret, Iaşi, 1996

*** Agenţia Naţională SOCRATES - Combaterea eşecului şcolar, EDP, Bucureşti, 1996